

УДК 78.472

DOI:

Сюй Шанмін, магістр другого року навчання
кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування
факультету музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ТВОРЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ ОПЕРНО-СИМФОНІЧНИХ ДИРИГЕНТІВ

У статті розглянуто деякі аспекти впливу сучасних глобалізаційних процесів на мистецько-творчу діяльність оперно-симфонічних диригентів. Виявлено, що завдяки глобалізації значно розширилися можливості для міжкультурного діалогу, навчання, обміну інформацією та суттєво інтенсифікувалась гастрольна діяльність музикантів. Проведено аналіз набуття професійних компетентностей китайських диригентів в українському освітньому просторі. У результаті встановлено, що завдяки глобалізації дихотомія "Схід – Захід" збагатилась новими формами реалізації професійного та життєвого досвіду та набула нових якісних втілень, у тому числі, й у сфері оперно-симфонічного диригування.

Ключові слова: оперно-симфонічний диригент; глобалізація; мистецько-творча діяльність; дихотомія "Схід – Захід"; міжкультурний діалог; китайські диригенти.

Літ. 6.

Xu Shangming, Second Year Master's Degree Student of the
Choral and Opera-Symphonic Conducting Department,
Faculty of Musicology, Composition, Vocals and Conducting
Lviv Mykola Lysenko National Academy of Music

IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE CREATIVE ACTIVITY OF THE OPERA AND SYMPHONIC CONDUCTORS

The article examines some aspects of the influence of modern globalization processes on the artistic and creative activity of opera and symphony conductors. It is emphasized that globalization has had a positive effect on the development of many spheres of social and socio-cultural life. It was investigated that due to globalization, opportunities for intercultural dialogue, education, information exchange have significantly expanded, and touring activities of musicians have significantly intensified. It is emphasized that thanks to globalization, many Chinese students have received the opportunity to get higher education and obtain educational and qualification levels and scientific degrees in Ukraine. In this context, an analysis of the acquisition of professional competences of Chinese conductors in the Ukrainian educational space was carried out. It is emphasized that while studying in Ukrainian institutions of higher education, future conductors have the opportunity to acquire both high-quality theoretical knowledge from experienced specialists in their field, as well as valuable practical experience while working with symphony orchestras of the country's opera studios. An indicator of the high level of the Ukrainian conducting school today is the brilliant global career of a number of Ukrainian conductors (Kyrylo Karabyts, Oksana Lyniv, Andriy Yurkevych etc.). After completing their studies in Ukraine, conductors of Chinese origin get a competitive opportunity to successfully realize their artistic and creative potential both in the East and in the West. In general, intensive globalization processes have a positive effect on the formation, development and promotion of the career of today's opera and symphony conductors. They have a chance to study and work in various opera troupes and symphonic ensembles of the world, on different continents. As a result, it was found that thanks to globalization, the dichotomy "East – West" was enriched with new forms of realization of professional and life experience and acquired new qualitative embodiments, including in the field of opera and symphony conducting.

Keywords: opera and symphonic conductor; globalization; artistic and creative activity; dichotomy "East – West"; intercultural dialogue; Chinese conductors.

Постановка проблеми. Специфіка творчої діяльності оперно-симфонічних диригентів у сьогоденні полягає у підвищеній професійній мобільності, що супроводжується зростанням ролі комунікативних здібностей і адаптаційних якостей, оволодінням навиками соціальної самопрезентації, необхідністю присутності в медійному просторі та соціальних мережах, потребою у культурному універсалізмі, космополітизмі та ін. Перелічені вище компетенції укладаються у рамки глобалізованого навколишнього буття, яке

відкриває широкі можливості оперно-симфонічним диригентам для реалізації мистецького потенціалу у світовому соціокультурному вимірі сучасності.

Аналіз досліджень. Якщо особливостям впливу глобалізації на ті чи ті ділянки культурно-мистецького життя присвячено чимало розвідок та досліджень закордонних (Е. Гідденс [2], З. Бауман [1], Т. Левітт, У. Бек, Р. Робертсон, Дж. Фрідман, М. Уотерс та ін.) та українських вчених (О. Шаров, О. Фролова, О. Білорус, М. Манзя, І. Стукана, В. Шконду, Ю. Павленка, М. Хаустова та ін.), то

темі означеної статті приділено значно менше дослідницького інтересу. З-поміж науковців, які прямо чи опосередковано торкалися аналізованого питання, варто виділити І. Бермес, Г. Карась, Г. Макаренка, А. Мартинюка [6], З. Ластовецьку-Соланську [5], Р. Дзундзу [3], Н. Синкевич, С. Михаця та ін.

Мета статті – вивчити особливості впливу глобалізаційних процесів на мистецько-творчу діяльність оперно-симфонічних диригентів.

Виклад основного матеріалу. Глобалізація великою мірою впливає на різні сфери суспільного та соціокультурного життя. Термін “глобалізація” часто застосовується “при характеристиці різноманітних явищ постіндустріальної епохи, для позначення взаємодії загальносвітової урбаністичної культури з локальними культурними надбаннями” [5, 100]. Як пише дослідниця З. Ластовецька-Соланська, “сучасний глобалізований процес супроводжується стрімким поширенням інформаційних технологій, зростанням впливу мас-медіа, комерціалізацією, появою глобальної космополітичної транснаціональної культури. Загалом, глобалізація трактується як система відкритого культурного обміну [5, 100]. Завдяки глобалізації відбулася низка позитивних змін та трансформаційних зрушень, до яких можна віднести: піднесення міжкультурної комунікації, посилення міжнаціональних контактів, зростання можливостей для навчання та поширення інформації тощо.

Щодо мистецької царини, то завдяки глобалізаційним процесам з’явилися широкі можливості для інтернаціональної презентації творчого продукту, посиленими міжнародні контакти, виникли додаткові можливості для професійного зростання, підвищення кваліфікації, стажування та навчання, суттєво інтенсифікувалась гастрольна діяльність музикантів, фестивалний і конкурсний рух тощо.

Як слушно зазначає український дослідник та диригент Роман Дзундза, “зменшення впливу традицій в епоху глобалізації змінює форму самоідентифікації, збільшуючи у той же час вільний вибір способу власного життя. Це впливає і на диригентську особистість... Глобалізаційні процеси змінили не тільки погляди, а й підходи до сучасних проблем, у тому числі і культурних” [3, 68].

Завдяки глобалізації, у творчій діяльності оперно-симфонічних диригентів відбулись такі зміни:

– ще з періоду навчання, суттєво зросла перспектива співучасті у світовому диригентському русі завдяки можливості участі в міжнародних конкурсах, майстер-класах, відкритих уроках, форумах, фестивалях тощо. Щоправда, передумовою участі у них виступає володіння диригентом кількома іноземними мовами, оскільки сучасний глобалізований простір відкритий та доступний, у першу чергу, тим особам, які комфортно почувають себе в багатомовному мультикультурному середовищі;

– глобалізація суттєво розширила міжнародні канали реалізації мистецько-творчого ества музикантів. У іменитих диригентів графік виступів розписаний на кілька років наперед, причому географія концертних виступів може охоплювати не лише різні країни, а й континенти. Водночас тут констатується необхідність мати диригентам за кордоном особистого помічника, імпресарію, менеджера чи агента, завдання яких полягає у координаційній та організаційній діяльності, узгодженні фінансових питань, репетиційного процесу, графіку концертних виступів тощо;

– через високу особисту та професійну мобільність, можливість запозичення і перевтілення іноземного досвіду, значно зріс фаховий рівень та “професійна планка” диригентів сучасності. З іншого боку, підвищились і очікування з “досвідчених” слухачів та меломанів у різних країнах, які завдяки можливості “насолотитись” виконавською майстерністю іноземних гастролерів, призвичаєнню до “мистецького продукту” найвищого ґатунку, перетворились на своєрідних “музичних гурманів”. У такому випадку можна згадати популярну максиму, відому як “Закон Сея” (*La loi de Say*), французького економіста Жана Батиста Сея (1767–1832) (*Jean-Baptiste Say*), який стверджував: “Пропозиція створює попит” [4, 180], або ж попит породжує пропозицію;

– фактично, завдяки глобалізації, нинішню генерацію гастрольюючих диригентів можна віднести до музикантів-космополітів, оскільки у них настільки часто змінюються різні краєвиди країн та континентів за вікном літака, що подекуди проблематичним постає питання визначення їхнього постійного місця проживання. Завдяки поширенню на Заході контрактній системі, відбувається постійна міграція диригентських і виконавських кадрів.

На думку американського вченого польського походження Зігмунта Баумана (1925–2017), у глобалізованому світі пріоритет отримує концепт “гнучкості”, який пов’язаний з легкою мобільністю особистості: “Міцність – це прокляття, як і постійність в цілому – тепер вважається небезпечною ознакою поганої пристосованості до швидко і непередбачувано мінливого світу, до дивовижних можливостей, які він в собі несе, і тієї швидкості, з якою він перетворює вчорашні активи в сьогоднішні обов’язки” [1, 291];

– глобалізаційні тенденції суттєво вплинули на розширення рамок особистої та творчої комунікації диригентів. Завдяки соціальним мережам, поширенню режиму онлайн, диригенти-симфоністи можуть своєчасно розв’язувати усі робочі питання, спілкуватись з колегами та ін.

Великою мірою завдяки глобалізації, студенти китайського походження отримали можливість здобувати вищу освіту й отримувати освітньо-кваліфікаційні рівні та наукові ступені за рубежом, у тому

числі, й в Україні. Варто зазначити, що останніми роками суттєво зросла кількість студентів, які виявили бажання навчатись тут, оскільки українська освіта має високе реноме та гідно цінується у країнах Сходу.

Серед охочих здобувати в українському освітньому просторі професійні компетентності є чимало диригентів китайського походження. Після завершення студій в Україні вони отримують конкурентоспроможну можливість успішно реалізувати свій мистецько-творчий потенціал як на Сході, так і на Заході. Адже, як слушно вказує професор Анатолій Мартинюк, “знання, вміння і навички, закладені впродовж навчально-виховного процесу в студентів, позначаються на результатах підготовки майбутніх професійних кадрів, реалізації їх як особистостей новітньої парадигми освіти” [6, 12].

Власний досвід та спостереження автора статті дають підстави стверджувати, що під час навчання в українських ЗВО оперно-симфонічні диригенти мають можливість здобути як якісні теоретичні знання у досвідчених фахівців своєї справи, так і цінний практичний досвід під час роботи з симфонічними оркестрами оперних студій країни. Зокрема, оперні студії успішно функціонують при Національній музичній академії імені П.І. Чайковського (м. Київ), Львівській національній музичній академії імені М.В. Лисенка, Одеській національній музичній академії імені А.В. Нежданової та Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського.

Показником високого рівня сучасної української диригентської школи є блискуча світова кар’єра низки українських диригентів – зокрема, випускника НМАУ імені П.І. Чайковського Кирила Карабиця (1976), випускників ЛНМА імені М.В. Лисенка Андрія Юркевича (1971), Оксани Линів (1978) та ін. Ці диригенти успішно виступають з кращими режисерами та виконавцями в оперних театрах по цілому світу, гастролують з симфонічними колективами на престижних фестивалях та концертних майданчиках, займають високі посади тощо. Діяльність цих та інших диригентів слугує яскравим прикладом позитивного впливу глобалізації на становлення та промоцію успішної кар’єри оперно-симфонічних диригентів у сучасному міжнародному соціокультурному просторі.

Висновки. Отже, завдяки глобалізаційним процесам суттєво зросли міжнародні контакти та діалог культур, а дихотомія “Схід – Захід” отримала розмаїті форми реалізації й набула нові якісні втілення, у тому числі, й у сфері оперно-симфонічного диригування. Актуальні глобалізаційні процеси значною мірою впливають на мистецько-творчу діяльність оперно-симфонічних диригентів.

Загалом, інтенсивні глобалізаційні процеси позитивно позначаються на становленні, розвитку та

промоції кар’єри оперно-симфонічних диригентів сьогодення, які мають можливість навчатися й працювати на різних континентах з різними оперними труппами і симфонічними колективами світу.

Перспективи подальших наукових розвідок в означеному напрямі полягають у вивченні діяльності сучасних оперно-симфонічних диригентів у ракурсі культурної дипломатії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бауман З. Индивидуализированное общество / пер. с англ. под ред. В.Л. Иноземцева. Москва: Логос, 2005. 390 с.
2. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. Москва: Весь Мир, 2004. 120 с.
3. Дзундза Р. Проблеми ідентичності в реєпції сучасних українських диригентів. *Українська музика*. Львів, 2018. Число 2 (28). С. 67–76. URL: <https://ukrmus.files.wordpress.com/2019/01/2018-2-n28-10.pdf> (дата звернення 07.10.2022)
4. Ковальчук В. Політична економія Жана-Батиста Ся. *Вісник ТНЕУ*. Тернопіль, 2013. № 1. С. 175–183. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8924/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%92..pdf> (дата звернення 17.10.2022)
5. Ластовецька-Соланська З.М. Вплив глобалізаційних процесів на сучасний стан українського музично-виконавського мистецтва. *Тези доповідей Міжнародної наукової конференції “Мистецька культура: історія, теорія, методологія” (Львів, 28 листопада 2014 р.)*. Львів, 2014. С. 100–102.
6. Мартинюк А. Формування диригентсько-хорової майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2022. № 6 (204). С. 11–15. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/265716/261751> (дата звернення 17.10.2022)

REFERENCES

1. Bauman, Z. (2005). Individualizirovannoe obshchestvo [Individualized society]. Moscow, 390 p.
2. Giddens, E. (2004). Uskolzajushchij mir: kak globalizatsija meniaet nashu zhyzn [The elusive world: how globalization is changing our lives]. Moscow, 120 p.
3. Dzundza, R. (2018). Problemy identychnosti v retseptii suchasnykh ukrainskykh dyryhentiv [Identity problems in the reception of modern Ukrainian conductors]. *Ukrainian music*. Lviv, Vol. 2 (28), pp. 67–76. Available at: <https://ukrmus.files.wordpress.com/2019/01/2018-2-n28-10.pdf> (Accessed 07 Oct. 2022). [in Ukrainian].
4. Kovalchuk, V. (2013). Politychna ekonomiiia Zhana-Batysta Seia [The political economy of Jean-Baptiste Sey]. *Herald of TNEU*. Ternopil, No. 1, pp. 175–183. Available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8924/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%92..pdf> (Accessed 17 Oct. 2022). [in Ukrainian].
5. Lastovetska-Solanska, Z.M. (2014). Vplyv hlobalizatsiinykh protsesiv na suchasnyi stan ukrainskoho muzychno-vykonavskoho mystetstva [The impact of globalization processes on the current state of Ukrainian musical and performing

**ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ СТУДІЙ**

arts]. *Abstracts of reports of the International scientific conference "Artistic culture: history, theory, methodology"* (Lviv, November 28, 2014). Lviv, pp. 100–102. [in Ukrainian].

6. Martyniuk, A. (2022). *Formuvannia dyryhentsko-khoro-rovoi maistemosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystets-*

tva [Formation of conducting and choral skills of the future music art teacher]. *Youth and the market*. Monthly scientific and pedagogical journal. Drohobych, Vol. 6 (204), pp. 11–15. Available at: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/265716/261751> (Accessed 17 Oct. 2022). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.08.2022

УДК 17.022.1-027.561:378:373.3.011.3-051:159.9.07

DOI:

Андрея Йокоб, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 015 "Професійна освіта (за спеціалізаціями)" Мукачівського державного університету

**ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПРОБЛЕМА
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ СТУДІЙ**

У статті розкривається проблема професійного іміджу майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти. Представлено найбільш актуальні наукові позиції психологів та педагогів щодо досліджуваної проблеми. Професійний імідж майбутніх вихователів ЗДО автор розуміє як цілісний, динамічний феномен, зумовлений поєднанням професійних якостей та особистісних (внутрішніх і зовнішніх) рис, що визначають якість його професійної діяльності в умовах ЗДО. Професійний імідж майбутніх вихователів ЗДО залежить від: сформованої професійної компетентності, наявності відповідних особистісно-професійних, ділових якостей і володіння технологією самопрезентації.

Ключові слова: майбутні вихователі закладу дошкільної освіти; імідж; професійний імідж; професійний імідж майбутніх вихователів; професійна підготовка; професійна діяльність.

Лит. 9.

Andreia Yokob, Applicant of the Third (Educational and Scientific) level of Higher Education specialty 015 "Vocational education (by specialization)" Mukachevo State University

**THE PROFESSIONAL IMAGE
OF FUTURE PRESCHOOL EDUCATORS AS A PROBLEM
OF PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL STUDIES**

A modern educator has been entrusted with a great responsibility, due to the sharp challenges of nowadays, rapid changes in a globalized society, and, undoubtedly, the multifaceted functions of professional activity in the conditions of a preschool educational institution (next referred to as PEE). We have noted that the main requirements for an educator, taking into account the above mentioned, are professional competence, competitiveness, readiness for changes, mobility, the ability to creatively solve non-standard pedagogical situations, and a professional image, which significantly affects the general image of the preschool educational institution, the effectiveness of its functioning, etc.

The purpose of the article is to reveal the psychological and pedagogical foundations of the professional image of future educators of preschool educational establishments.

The article has presented the most relevant scientific positions of psychologists and teachers regarding the problem under research. The author has determined that the image of the educator is an important professional quality, an emotionally colored stereotype of the perception of the teacher's image in the minds of pupils, their parents, colleagues, and the social environment. External attractiveness, culture of communication, high moral behavior, manners, etiquette have been defined as the main components of the image of future educators. The author has understood the professional image of future preschool educators as a holistic, dynamic phenomenon caused by a combination of professional qualities and personal (internal and external) traits that determine the quality of his professional activity in the conditions of preschool educational institution. We are convinced that the creation of a professional image is connected with the need to demonstrate professionalism, the most attractive external qualities of the personality of future educators of preschool educational institutions, etc. It is the professional image that acts as a powerful means of communication, has a great influence on all participants in the educational process of the preschool educational institution, and also reflects the specialist's inner world, worldview, way of thinking, mentality, etc. According to the author's opinion, the professional image of future preschool educators depends on the following: formed professional competence, the presence of appropriate personal, professional and business qualities, and mastery of self-presentation technology.

Keywords: future educators of preschool educational institution; image; professional image; professional image of future educators; professional training; professional activity.